

ประเภทภูมิปัญญาด้าน การจัดการ

ชื่อภูมิปัญญา มะเชื้อแจ้

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

มะเชื้อแจ้ เป็นพืชชนิดยืนต้น ที่มีคู่มายู้งกับบ้านกับเมือง ตั้งแต่ปี วัน เดือน ไค ไม่มีใครทราบ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร การกิน นิยาย คำเล่า ตลอดจนถึงตำรายา และก็ยังนับว่ามีประโยชน์ และเป็นของที่มีคู่มกันอยู่กับ้านกับเมืองมาจนเกิดเป็นเรื่องราว เป็นทั้งประโยชน์ของใช้สาระ ได้มากมายดังต่อไปนี้

- มะเชื้อแจ้ สามารถเป็นของกินได้ ลูกเล็กหนุ่ม ๆ เรียกว่า “มะเชื้อหน่อม” ใช้ต้ม นึ่ง จัมน้ำพริกได้ และสามารถทำเป็นเครื่องประกอบการห่อหนึ่ง และแกงแคได้

- มะเชื้อแจ้ กิ่งแก่กิ่งอ่อน เรียกว่า “มะเชื้อชะง้า” เผาจีใส่ตำกบ ตำเขียด ตำกั๋ง ยำจินแห้ง และยังใช้เผาเพื่อนาบหอดั้นได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาประกอบอาหารเรียกว่า “ส้มมะเชื้อแจ้

- มะเชื้อแจ้ ใสน้ำพริกกะปิได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาตำน้ำพริกอีกได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาทำมะเชื้อแจ้นอนองได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาทำลูกหนังสะตักได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาร้อยเป็นพวงมาลัยได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาถลากับส้าได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาถลากับแกงบอนได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาใส่ส้มผักได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำเอาน้ำที่ได้จากการแช่มะเชื้อเวลาจะส้า ซึ่งเกิดความฮื่น (จุ่น) รักษาโรคจีเรือนของสุนัขได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถเอาน้ำมารักษาโรคอาการอักเสบของเหงือกได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำเอาน้ำฮื่น รักษาโรคหูเป็นน้ำหนวกได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำเอาน้ำฮื่น รักษาโรคน้ำกัดเท้าได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำเอาน้ำฮื่นรักษาโรคจีชะแม (โรคเล็บกัดเท้า)

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำส่วนของยอดผสมเป็นยาพื้นบ้านที่เรียกว่ายากระชุย

- ดอกมะเชื้อแจ้ สามารถนำมาไหว้ครูได้

- รากและลำต้นที่แก่จัด สามารถนำมาฝนเป็นยาสมุนไพรได้

- มะเชื้อแจ้ สามารถนำมาใส่ตำเตาได้

- มะเขือแจ้ สามารถนำมาใส่โสมมะโอได้
- ดอกมะเขือแจ้ สามารถนำไปเป็นเหยื่อจ่อมกบได้
- ฯลฯ

นับว่ามะเขือแจ้ ซึ่งเป็นของหาง่ายในท้องถิ่น อำเภอเวียงสา และพื้นที่บ้านพื้นเมืองทั่วไป ซึ่งหากนับแล้วมะเขือแจ้ มีหลายพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นชนิดกรอบ ชนิดเหนียว ชนิดสั้น (จีน) ซึ่งก็นับว่ามีความสำคัญต่อการดำรงวิถีชีวิตในการเป็นอยู่ในด้านอาหารการกิน แม้จะถือเป็นเรื่องไม่สำคัญ แต่ถ้าจะคิดดูแล้ว เช่น ความรู้สึก ถ้าขาดมะเขือแจ้ เหมือนกับจะขาดอะไรไปอย่างไม่สมบูรณ์ อุปมาดั่งกินข้าวแล้วไม่ได้กินน้ำ นับเป็นภูมิปัญญาปัญญาในการจัดการในเรื่องการกิน

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054 – 781105